

Małgorzata Saar

Rola inwestorów w kreowaniu rozwoju kluczowych obszarów gospodarczych

Ekonomiczne Problemy Usług nr 118, 269-280

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Małgorzata Saar*

ROLA INWESTORÓW W KREOWANIU ROZWOJU KLUCZOWYCH OBSZARÓW GOSPODARCZYCH

Streszczenie

Publikacja przedstawia dynamikę rozwoju zagranicznych inwestycji w Polsce oraz rozwój polskich inwestycji za granicą. Posiadając optymalne warunki geograficzne, ale również gospodarcze i społeczne, Polska jest atrakcyjnym miejscem dla lokowania biznesu, jednak lokalni władarze powinni zwracać większą uwagę na rozwój rodzimych firm i szukać możliwości ich ekspansji zagranicznej. Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej 2014–2020 stworzy możliwości umiędzynarodowienia przedsiębiorstw oraz wykreowania własnej marki polskich produktów za granicą.

Słowa kluczowe: internacjonalizacja, bezpośrednie inwestycje zagraniczne, rozwój przedsiębiorczości

Wprowadzenie

Istotnym priorytetem każdego samorządu terytorialnego powinno być podnoszenie i wzmacnianie jego atrakcyjności inwestycyjnej, bądź wzmacnianie aktywności gospodarczej. Osiągnięciu tego celu sprzyja rozwój narzędzi wsparcia biznesu oraz napływ bezpośrednich inwestycji zarówno krajowych, jak i zagranicznych, poprzez m.in. poprawę oferty inwestycyjnej obszarów strategicznych.

* Małgorzata Saar, dr, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów, e-mail: msaar@wzp.pl.

Celem publikacji jest przedstawienie dynamiki rozwoju zagranicznych inwestycji w Polsce, ale również znaczenia ich rozwoju dla gospodarki, a zwłaszcza dla firm z dużym potencjałem ekspansji zagranicznej. Posiadając optymalne warunki geograficzne, ale również gospodarcze i społeczne, Polska jest atrakcyjnym miejscem do lokowania biznesu. Jednocześnie jakość towarów produkowanych przez rodzime firmy stwarza duże możliwości rozwoju oraz ekspansji zagranicznej, a obecność zagranicznych koncernów powinna być traktowana w kategoriach transferu *know-how* i kultury biznesowej, a nie jako docelowego pracodawcy.

Polska to doskonałe miejsce do rozwijania działalności biznesowej. Potwierdzają to liczne publikacje i raporty, plasujące kraj nad Wisłą na czołowych pozycjach zarówno w Europie, jak i na świecie¹. W poniższym opracowaniu zostaną przedstawione główne przesłanki decydujące o lokalizacji inwestycji w Polsce oraz dynamika napływu inwestycji zagranicznych do Polski. Ze względu na znaczenie rozwoju inwestycji nie tylko zagranicznych w Polsce, ale także rodzimych przedsiębiorstw na świecie, zostanie przedstawiony rozwój polskich inwestycji za granicą. Przytoczone opinie praktyków zajmujących się na co dzień zagadnieniami inwestycji bezpośrednich pomogą przedstawić wnioski. Doskonałym przykładem kraju, który odniósł niebywały sukces gospodarczy, jest Królestwo Danii.

Dania to pierwszy kraj w Europie, który wprowadził obowiązek powszechnej oświaty w 1814 roku. Jednym z obszarów nauczania było zarządzanie dużymi miastami na przykładzie Kopenhagi. Jest to kraj pozbawiony surowców naturalnych, a gospodarka od wieków opierała na rolnictwie i handlu. Jeszcze 150 lat temu dominowały tam małe i średnie firmy, które w wyniku rozwoju zdołały się umiędzynarodowić i zaistnieć na globalnym rynku dzięki zagranicznym inwestycjom, w tym inwestycjom w Polsce. Zjawisko to może stanowić model do naśladowania dla gospodarek rozwijających się, a zwłaszcza dla Polski².

¹ Według rankingu *Bloomberg 2013* Polska jest najlepszym krajem do prowadzenia biznesu w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. W raporcie *FDI Intelligence* Polska zajęła trzecią pozycję, zaraz po Chinach i USA, jako najlepsze miejsce dla inwestycji produkcyjnych na świecie. Z raportu *Atrakcyjność inwestycyjna Europy 2012* autorstwa Ernst & Young wynika, że w ciągu najbliższych trzech lat Polska będzie po Niemczech drugim najbardziej atrakcyjnym w Europie krajem do lokowania inwestycji.

² Na podstawie wypowiedzi ambasadora nadzwyczajnego i pełnomocnego RP w Królestwie Danii Rafała Wiśniewskiego, XI Forum Samorządowe, Kołobrzeg 2015.

1. Analiza napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) do Polski

Analizując napływ bezpośrednich inwestycji, zwłaszcza tych, które osiedlają się w danym regionie jako jedne z pierwszych, nasuwa się pytanie, co miało wpływ na decyzję inwestora: walory lokalizacyjne czy determinacja? Duńskie przedsiębiorstwo Royal Greenland Seafood sp. z o.o., które rozpoczęło działalność w województwie zachodniopomorskim w 2008 roku, skoncentrowało się na lokalizacji. Pomimo lat nazywanych powszechnie „kryzysowymi”, dzięki wizji rozwoju przedsiębiorstwa, firma prężnie się rozwija, a zatrudnienie w ciągu ostatnich siedmiu lat zostało zwiększone prawie pięciokrotnie. Firma eksportuje ryby do państw na całym świecie, nawet do słynącej z bogatych zasobów rybnych Japonii, a inny niż skandynawski kraj pochodzenia produktu nie odgrywa istotnej roli dla finalnych konsumentów³.

Dynamiczne zmiany zachodzące w globalnej rzeczywistości społecznej i gospodarczej silnie oddziałują zarówno na kierunki inwestycji, jak i na ich przedmiot.

Zjawisko globalizacji, a zwłaszcza liberalizacja wymiany handlowej i przepływów kapitałowych oraz internacjonalizacja produkcji, w szczególny sposób wpływa na kierunek inwestycji. Dzięki globalizacji świata gospodarczego inwestorzy podejmują decyzje o relokacji do bardziej atrakcyjnych pod względem konkurencyjności miejsc. Internacjonalizacja działalności gospodarczej wywołuje presję konkurencyjną, która zmusza przedsiębiorstwa do redukcji kosztów lub pozyskiwania nowych klientów i rynków zbytu, ale również stymuluje do poszukiwania alternatywnych dróg przewagi konkurencyjnej, zwłaszcza takich, które są oparte na wysokich technologiach.

Identyfikacja czynników i procesów technologicznych, jakie zachodzą na świecie, pomaga określić obszary, które będą najbardziej opłacalne w kontekście podjęcia decyzji o inwestycji.

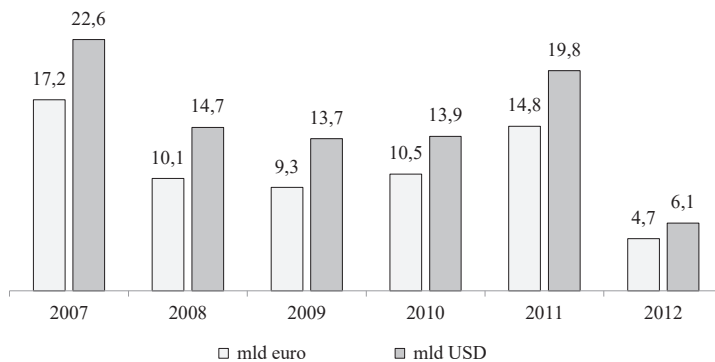
Pomiędzy 2000 a 2012 rokiem pod względem kierunków lokowania BIZ ogromną rolę odegrały takie kraje, jak: Brazylia, Indie, Chiny, Rosja, Republika Południowej Afryki. Napływ inwestycji do tych krajów potroił się, ale jednocześnie tempo inwestycji wypływających z tych krajów rosło o ponad 200% rocznie⁴.

³ Na podstawie wypowiedzi prokurenta w Royal Greenland Seafood sp. z o.o. Sylwestra Szymanika, XI Forum Samorządowe, Kołobrzeg 2015.

⁴ *Analiza atrakcyjności inwestycyjnej województwa zachodniopomorskiego dla zagranicznych inwestorów*, BBSG Baca Gościński i Wspólnicy Doradztwo Gospodarcze Sp. z o.o., Warszawa 2014.

Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski rósł od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku. Silny wzrost nastąpił w 2004 roku, a w 2007 roku osiągnął rekordowy poziom 17,2 mld euro. Kolejne lata, ze względu na światowy kryzys gospodarczy, nie cieszyły się aż tak dużą dynamiką wzrostu.

Napływ kapitału netto z tytułu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski wyniósł w 2012 roku prawie 4,7 mld euro i był niższy o około 10 mld euro w porównaniu z 2011 r. Spadek napływu BIZ w 2012 roku był widoczny na całym świecie, również na terenie Unii Europejskiej, co miało związek ze zwolnionym tempem wzrostu gospodarczego w wielu regionach świata. Wartość netto z tytułu napływu kapitału BIZ do Polski w latach 2007–2012 przedstawiony został na rysunku 1. W 2012 roku Polska znalazła się na drugim miejscu w Unii Europejskiej pod względem wartości nowych inwestycji typu greenfield⁵. W tym samym roku Polska odnotowała również najwyższy w Europie przyrost projektów inwestycyjnych w porównaniu do roku 2011 (+22%)⁶. Dane te pokazują, iż Europa Środkowo-Wschodnia pozostaje atrakcyjnym regionem inwestycyjnym, a Polska jest jej liderem, zarówno w przyciąganiu nowych projektów inwestycyjnych, jak i w tworzeniu nowych miejsc pracy dzięki BIZ (trzecie miejsce w Europie w 2013 roku)⁷.

Rysunek 1. Wartość (netto) z tytułu napływu kapitału BIZ do Polski w latach 2007–2012 (w euro i USD)

Źródło: dane Narodowego Banku Polskiego; por.: *Analiza atrakcyjności inwestycyjnej województwa zachodniopomorskiego dla zagranicznych inwestorów*, BBSG Baca Gościński i Wspólnicy Doradztwo Gospodarcze Sp. z o.o., Warszawa 2014.

⁵ World Investment Report 2013, UNCTAD.

⁶ European Investment Monitor oraz Ernst & Young attractiveness survey 2013.

⁷ European Investment Monitor oraz Ernst & Young attractiveness survey 2014.

W 2013 roku Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIiIZ), zajmująca się przyciąganiem i wspieraniem zagranicznych inwestorów w Polsce, zakończyła 53 projekty o łącznej wartości ponad 902 mln euro, które mają stworzyć około 29 tys. nowych miejsc pracy. Najwięcej projektów pochodziło ze Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Belgii i Francji. Największa liczba projektów dotyczyła sektora BPO (Business Process Offshoring – outsourcing procesów biznesowych) oraz motoryzacji. Wśród procesów inwestycyjnych bardzo dużą rolę odgrywa trend reinwestycji.

W pierwszym półroczu 2014 roku PAIiIZ doprowadził do sfinalizowania 20 projektów inwestycyjnych, których wartość szacowana jest na ponad 1,5 mld euro⁸ (projekty do maja 2014 r.). Najwięcej projektów realizowanych przez PAIiIZ pochodzi ze Stanów Zjednoczonych, Niemiec i Wielkiej Brytanii. Najpopularniejszymi sektorami wśród zagranicznych inwestorów są: sektor usług dla biznesu – BPO i SSC (Shared Services Centres), branża motoryzacyjna, sektor badawczo-rozwojowy (R&D – research and development) oraz branża lotnicza⁹. Pomimo dużego znaczenia Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych w zakresie przyciągania inwestorów realizowane przez tę agencję projekty stanowią zaledwie około 15% wszystkich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce.

2. Analiza rozwoju polskich inwestycji za granicą

Pomimo wciąż dużego znaczenia napływu inwestycji zagranicznych gospodarki aspirujące do miana nowoczesnych powinny koncentrować się coraz bardziej na rozwoju rodzimych firm. Obecność międzynarodowych korporacji jest dla polskich przedsiębiorców szansą na wykreowanie własnych koncepcji rozwoju, opartych na innowacyjności i nowoczesnych technologiach. Tylko nowoczesna gospodarka jest w stanie zapobiec odpływowi siły roboczej, a zwłaszcza młodych, kreatywnych i dobrze wykształconych ludzi.

Innowacyjna gospodarka nie opiera się tylko na wysoce zaawansowanych technologiach i rozwiązaniach wypracowanych w nowoczesnych laboratoriach, lecz również na wprowadzaniu innowacyjności do istniejących już rozwiązań. Przykładem może być zwykły kosz na śmieci duńskiej produkcji, który dzięki oryginalnemu wzornictwu oraz wprowadzeniu kilku wręcz kosmetycznych

⁸ Na podstawie danych PAIiIZ; www.paiz.gov.pl.

⁹ www.paiz.gov.pl.

ulepszeń stał się popularny na całym świecie. Ten przykład pokazuje, jak można stać się skutecznym przedsiębiorcą na rynku globalnym, skupiając się na istniejącym już produkcie, a jednocześnie pokonując tradycyjne bariery mentalne¹⁰.

Rozpoczynająca się nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014–2020 wniesie do polskiej gospodarki kilkadziesiąt miliardów euro. Optymalne wykorzystanie tych środków powinno przynieść polskiemu przedsiębiorcy odpowiednie kompetencje, które pozwolą mu właściwie funkcjonować w międzynarodowej rzeczywistości. Polskie zakłady produkcyjne często oferują towary, które są sprzedawane na globalnym rynku pod marką znanych światowych firm, co powoduje naliczanie marży sprzedażowej dla niepolskich koncernów. Celem nabycia odpowiednich kompetencji konieczna jest zmiana tej struktury, która spowoduje większą konkurencyjność polskiej gospodarki, a finalnie doprowadzi do rozwoju polskich inwestycji za granicą, a także do zatrzymania odpływu kadr.

Jak pokazują statystyki, polskie inwestycje zagraniczne rozwijają się dynamicznie, a najbliższe lata dzięki dodatkowym zewnętrznym środkom finansowym mogą pomóc w rozwoju polskich marek za granicą i uplasować polskie produkty na wysokich pozycjach w świadomości globalnych konsumentów.

Pod koniec 2013 roku należności netto Polski z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą wyniosły 20 650 mln euro. Składały się na nie należności z tytułu udziałów kapitałowych i reinwestowanych zysków w wysokości 21 416 mln euro, także ujemne należności netto z tytułu pozostałego kapitału¹¹. Najwyższe stany należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą na koniec 2013 roku odnotowano wobec podmiotów z Luksemburga (6877 mln euro), Cypru (4514 mln euro), Holandii (1776 mln euro) i Litwy (1613 mln euro). Ujemne należności netto w przypadku kilku krajów wynikały ze szczególnego sposobu inwestowania polskich spółek w tych krajach. Największą ujemną wartość miały należności względem Szwecji (–3213 mln euro).

Największe kwoty należności przypadały na działalność finansową i ubezpieczeniową, przetwórstwo przemysłowe, działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierającą. Ujemne należności netto odnotowano w obszarze informacji i komunikacji.

¹⁰ Na podstawie wypowiedzi ambasadora nadzwyczajnego i pełnomocnego RP w Królestwie Danii Rafała Wiśniewskiego, XI Forum Samorządowe, Kołobrzeg 2015.

¹¹ Ujemne należności z tytułu pozostałego kapitału wynikały z wyższych zobowiązań polskich podmiotów (9883 mln euro), przewyższających ich należności (9116 mln euro) od zagranicznych inwestorów.

Największe transakcje polskich rezydentów z tytułu inwestycji bezpośrednich za granicą miały miejsce na Cyprze (444 mln euro) i w Wielkiej Brytanii (325 mln euro). Polscy inwestorzy wycofywali swoje inwestycje m.in. z Luksemburga i Szwecji.

Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą trafiły w 2013 roku przede wszystkim do podmiotów zajmujących się budownictwem, działalnością finansową i ubezpieczeniową. Kapitał wycofywano z sektora działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

Dochody polskich inwestorów bezpośrednich z tytułu inwestycji bezpośrednich za granicą w 2013 roku osiągnęły wartość 146 mln euro. Najwyższe dochody osiągnięto z inwestycji na Cyprze i w Norwegii. Najbardziej dochodowe okazały się w 2013 roku inwestycje w górnictwie i wydobywaniu, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz handlu hurtowym, detalicznym i naprawie pojazdów¹².

3. Motywy lokowania inwestycji zagranicznych w Polsce

Atrakcyjność inwestycyjna regionów zależy m.in. od takich czynników, jak: prawo samorządowe i jego ograniczenia, tworzenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, ale również warunki makroekonomiczne czy szeroko pojęta polityka gospodarcza kraju, na którą władze lokalne mają znikomy wpływ.

Zdecydowanym atutem Polski jako kraju otwartego na pozyskiwanie zagranicznych inwestycji bezpośrednich jest jej dogodne położenie na skrzyżowaniu dróg łączących Europę Wschodnią z Zachodem, a także Skandynawię z Europą Południową. Liczący 38 milionów mieszkańców kraj jest jednym z największych ryków zbytu w Europie, a dobrze wykształcona kadra sprzyja inwestycjom z różnych sektorów gospodarki, począwszy od prostych inwestycji produkcyjnych i sektor tzw. Business Process Outsourcing (BPO), Centra Usług Wspólnych (SSC), aż po zaawansowane projekty innowacyjne i centra badawczo-rozwojowe przy istniejących już przedsięwzięciach, a także stacje pilotażowe nowych pomysłów. Jednocześnie wynagrodzenie polskich pracowników jest niższe w porównaniu z wynagrodzeniami na podobnych stanowiskach w Europie Zachodniej, ale również w niektórych krajach grupy ECC¹³. Średnie wynagrodzenia w sektorze przemysłowym przedstawia tabela 1.

¹² *Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą w 2013 roku*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2013.

¹³ Kraje Europy Środkowo-Wschodniej (*Central and Eastern Europe*).

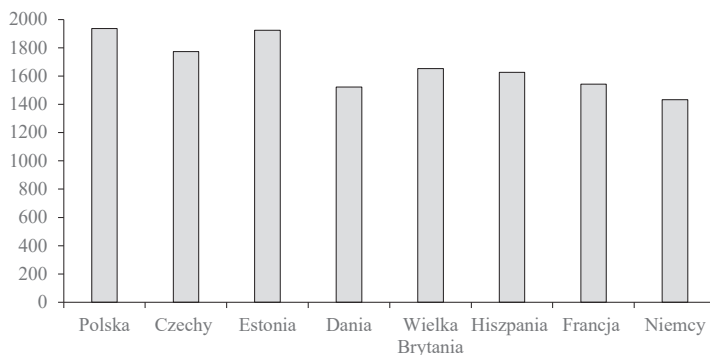
Tabela 1

Średnie wynagrodzenie brutto w euro w wybranych krajach europejskich

Stanowisko	Średnie wynagrodzenie brutto w euro			
	Polska	Czechy	Estonia	Niemcy
Pracownik kadry zarządzającej	1920	2284	2088	8504
Inżynier	1159	1391	1377	6321
Pracownik produkcyjny	700	810	821	3154

Źródło: Labour Market analysis by Idea HR, 2015.

Potencjalni inwestorzy analizując różne aspekty wyboru lokalizacji inwestycji, kierują się również „pracowitością” danego narodu, mierzoną średnią ilością przepracowanych godzin w roku. Analiza przeprowadzona przez firmę doradztwa personalnego Idea HR stawia Polskę na czołowych miejscach w porównaniu z innymi krajami w Europie, co zostało przedstawione na rysunku 2.

Rysunek 2. Średnioroczny czas pracy w wybranych krajach europejskich wyrażony w godzinach pracy

Źródło: Labour Market analysis by Idea HR, 2015.

Polska oferuje potencjalnym inwestorom szereg zachęt inwestycyjnych, jak np. możliwość ulokowania działalności na terenie objętym statusem Specjalnej Strefy Ekonomicznej (SSE), gdzie przedsiębiorca może liczyć na w pełni uzbrojone działki przemysłowe, a także uzyskać zwolnienie z podatku dochodowego. Wiele gmin nastawionych przychylnie do nowych inwestycji przemysłowych oferuje zwolnienia z podatku od nieruchomości w wysokości zależnej od zainwestowanego kapitału i wielkości deklarowanego zatrudnienia. Dopuszczalna

z Polski i z Niemiec wzrósł z 12 do 50. Dobrze wykształcone kadry oraz stosunkowo niskie płace to wciąż karta przetargowa dla zagranicznych inwestorów¹⁵.

Porównując edukację polską i skandynawską, warto skupić się na aspekcie jakości kształcenia. Ambasador Rafał Wiśniewski zwraca uwagę, iż: „Najważniejsze nie jest to, czego uczymy, tylko jak uczymy. W Skandynawii już w podstawówkach dzieci uczy się partycypacji, pracy grupowej i zabierania głosu. 80–90% 14-latków podejmuje pracę. (...) To tam rodzi się pragmatyka społeczeństwa, szacunek dla czasu i organizacji pracy”.

Wiele przedsiębiorstw, które zdecydowały się zainwestować w Polsce, po jakimś czasie postanawia przenieść również inne obszary swojej działalności, jak np. obsługa finansowa, teleinformatyczna czy prawna¹⁶. Biorąc pod uwagę sytuację rynku pracy, a także sytuację gospodarczą kraju, takie zjawisko jest efektem dobrze wykształconej kadry, proinnowacyjnego podejścia menedżerów kontraktowych oraz polityki samorządów lokalnych mającej na celu dobre przygotowanie oferty inwestycyjnej. Dla inwestorów, zwłaszcza zagranicznych, istotne czynniki lokalizacyjne, w tym bliskość portów lotniczych i morskich, są równie istotne jak tzw. *czynniki miękkie*. Znajomość języków obcych, fachowa pomoc doradców, a także lojalność i szczerłość stają się atutem coraz częściej podkreślanym przez przedsiębiorców, a marketing szeptany najbardziej skuteczną formą pozyskiwania nowych inwestorów.

Niewątpliwym warunkiem powodzenia w umiędzynarodowieniu polskich firm jest zwiększenie wydatków na sferę badań i rozwoju, ale również czerpanie nauki z modeli prowadzenia biznesu przez zagranicznych inwestorów, którzy prowadzą działalność w Polsce. Ponadto zaawansowane technologicznie państwo będzie magnesem nie tylko dla najprostszycy inwestycji, niewymagających wykwalifikowanych pracowników, ale również dla tych, którzy zdecydują się na wybudowanie centrów naukowo-badawczych.

Właściwe wykorzystanie otwartego na zmiany społeczeństwa, a przede wszystkim dostępnych w najbliższych latach zewnętrznych środków finansowych zwiększy szansę polskich firm na międzynarodową ekspansję w przyszłości.

¹⁵ Na podstawie wypowiedzi prof. dr. hab. Jacka Mizerki, prorektora ds. edukacji i studentów z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, XI Forum Samorządowe, Kołobrzeg 2015.

¹⁶ Na podstawie wypowiedzi dyrektora Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego Jacka Wójcikowskiego, XI Forum Samorządowe, Kołobrzeg 2015.

Podsumowanie

Dynamika rozwoju zagranicznych inwestycji świadczy o atrakcyjności gospodarczej danego kraju lub regionu. Na tę atrakcyjność wpływ mają m.in. takie czynniki, jak prawo samorządowe czy lokalne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, które mogą zachęcać lub, wręcz przeciwnie, zniechęcać firmy do prowadzenia biznesu. Oprócz klasycznych bezpośrednich inwestycji zagranicznych regiony powinny zabiegać o inwestycje zaawansowane technologicznie, gdyż to one są najlepszym źródłem rozwoju *know-how*, ale również kultury biznesowej budowanej na zagranicznych wzorcach.

Innowacyjność i nowoczesne technologie nie są wynikiem tylko skomplikowanych badań laboratoryjnych, ale również ulepszeniem bądź uatrakcyjnieniem istniejącego już produktu. Nowa perspektywa finansowa UE na lata 2014–2020 stwarza możliwość przejęcia odpowiednich kompetencji dla polskich przedsiębiorców, które pozwolą im właściwie funkcjonować w międzynarodowej rzeczywistości, co w następstwie doprowadzi do wypromowania własnych marek zamiast sprzedaży produktów na rynku globalnym pod marką firm zagranicznych. W następstwie wzrost konkurencyjności polskich firm na rynkach światowych doprowadzi do zatrzymania zjawiska *drenażu kadr*.

Pomimo dużego znaczenia napływu inwestycji zagranicznych regiony powinny bardziej koncentrować się na rozwoju rodzimych inwestycji oraz stwarzać dogodne warunki dla internacjonalizacji. Niewątpliwym warunkiem powodzenia sukcesu polskich firm, a przez to polskiej gospodarki, jest zwiększenie wydatków na sferę badań i rozwoju, co może zostać zrealizowane dzięki nowym środkom finansowym z Unii Europejskiej w najbliższych latach.

Istotnym czynnikiem mającym wpływ na rozwój konkurencyjności form jest jakość kształcenia, która powinna odpowiadać stale zmieniającym się oczekiwaniom na rynku pracy i być oparta na innowacji i kreatywności.

Przykładem gospodarki innowacyjnej opartej na wiedzy z dużym potencjałem ekspansji zagranicznej są kraje skandynawskie. Model ten, ze względu na bliskość kulturową, ale również geograficzną, co wyrażone jest wieloma już istniejącymi BIZ, może być z powodzeniem naśladowany w polskiej rzeczywistości gospodarczej, zwłaszcza w zakresie umiejętności w umiędzynaradawianiu działalności.

Literatura

XI Forum Samorządowe, 22–23 czerwca 2015 r., Kołobrzeg.

Analiza atrakcyjności inwestycyjnej województwa zachodniopomorskiego dla zagranicznych inwestorów, BBSG Baca Gościńiarek i Wspólnicy Doradztwo Gospodarcze Sp. z o.o., Warszawa 2014.

Atrakcyjność inwestycyjna Europy 2012, Ernst & Young.

European Investment Monitor, Ernst & Young attractiveness survey 2013, 2014.

Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą w 2013 roku, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2013.

World Investment Report 2013, UNCTAD.

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2013 r., Narodowy Bank Polski, 2013.

www.coi.wzp.pl.

www.nbp.pl/publikacje/zib/zib_2013_n.pdf.

www.paiz.gov.pl.

THE ROLE OF FOREIGN DIRECT INVESTMENTS INTO DEVELOPMENT OF KEY ECONOMIC AREAS

Summary

The article concentrate on foreign direct investments into Poland, and also on Polish direct investments abroad. Apart of attracting new investments to the country the authorities should put greater attention into developing indigenous enterprises. European Union Funds 20014–2020 create chance to the companies how to take advantages of internationalization and building their own brands abroad.

Keywords: internationalization, foreign direct investment, development of entrepreneurship

Translated by Małgorzata Saar